

NITRAATRESIDU

Deze fiche legt uit wat een nitraatresidu is, waarom het bepaald wordt, en hoe het beoordeeld wordt.

Wat is het nitraatresidu?	1
Wat is de aanleiding voor een nitraatresidubepaling?	2
Perceelsevaluatie	3
Hoe wordt het nitraatresidu beoordeeld?	3
Wat zijn de gevolgen van de beoordeling?	4
Bedrijfsevaluatie	4
Op hoeveel percelen moet een nitraatresidubepaling gebeuren?	4
Hoe worden de resultaten van de nitraatresidubepalingen beoordeeld?	5
Wat is het resultaat van de beoordeling?	11
Wat moet u nog weten over een nitraatresidubepaling?	11
Nitraatresidudrempelwaarden	12
Drempelwaarden voor 'focusbedrijf door ligging' en 'focusbedrijf met maatregelencategorie 1, 2 of 3'	12
Drempelwaarden voor niet-focusbedrijven	13
Wat als u niet akkoord gaat met de evaluatie van uw nitraatresidu?	13
Meer info ..	13

WAT IS HET NITRAATRESIDU?

Nitraat is een vorm van stikstof, die één van de bouwstenen van een plant is. Gewassen nemen nitraat dus op. De hoeveelheid stikstof die in een bodem beschikbaar moet zijn voor de teelt van een gewas, is best zo goed mogelijk afgestemd op de behoefte van het verbouwde gewas. Als er te veel nitraat achterblijft in de bodem op een moment dat er geen gewas meer is of een eventueel aanwezig gewas onvoldoende van dit nitraat kan opnemen, spoelt het nitraat door naar het grond- en oppervlaktewater. Daar zorgt het voor een overmaat aan voedingsstoffen (eutrofiëring). Dit teveel aan nitraat, het **nitraatresidu**, spoelt door zodra er meer neerslag is dan wat een gewas nog kan opnemen (neerslagoverschot). Doorgaans treedt een neerslagoverschot op vanaf oktober/november.

Om te kunnen inschatten of er te veel nitraat in de bodem is achtergebleven, wordt het nitraatresidu gemeten in de periode van **1 oktober tot 15 november**. Latere metingen hebben geen nut want neerslag kan dan al een aanzienlijk deel van het nitraat hebben doorgespoeld.

WAT IS DE AANLEIDING VOOR EEN NITRAATRESIDUBEPALING?

Elk najaar wordt bij bepaalde bedrijven op één of meerdere percelen het nitraatresidu gemeten. Wanneer het nitraatresidu slechts op één perceel van een bedrijf bepaald wordt, heet dit een **perceelsevaluatie**. Gebeurt dat op meerdere percelen, dan spreekt men van een **bedrijfsevaluatie**.

Er zijn verschillende aanleidingen voor een nitraatresidubepaling op een bedrijf. Voor een algemene opvolging selecteert de Mestbank percelen waarvan ze op haar initiatief en kosten het nitraatresidu laat bepalen. Dit zijn de **controlestalen**.

Sommige bedrijven moeten in eigen opdracht en op eigen kosten het nitraatresidu laten bepalen op één of meerdere percelen die de Mestbank heeft aangeduid. Dat zijn **opvolgstalen**.

- Is uw bedrijf een 'focusbedrijf met maatregelencategorie 1, 2 of 3', dan moet u een bedrijfsevaluatie uitvoeren.
- Werd er op één perceel van uw bedrijf een overschrijding vastgesteld dan moet u, afhankelijk of uw bedrijf een focusbedrijf was in het jaar waarin de overschrijding vastgesteld werd en van de hoogte van de overschrijding, het jaar nadien een perceelsevaluatie of bedrijfsevaluatie uitvoeren.

Ook **bepaalde aanvragen** kunnen ertoe leiden dat een bedrijf het nitraatresidu moet laten bepalen op eigen kosten. Bent u ...

- een focusbedrijf dat een vrijstelling aanvraagt om een niet-focusbedrijf te worden, dan moet u een **bedrijfsevaluatie** doen;
- een niet-focusbedrijf dat een verhoging van de stikstof-bemestingsnormen aanvraagt, dan moet u een **bedrijfsevaluatie** doen;
- een bedrijf dat een derogatie aanvraagt, dan moet u een **perceelsevaluatie** doen.

Opmerking

Aanvragen voor de vrijstelling of verhoging van de stikstofbemestingsnormen zijn niet vrijblijvend:

- Een aanvraag voor de vrijstelling als focusbedrijf kan ingediend - en ingetrokken - worden tot 1 juni. Na 1 juni kunt u de aanvraag niet meer intrekken en moet u de bedrijfsevaluatie effectief uitvoeren;
- Een aanvraag voor een verhoging van de stikstofbemestingsnormen moet uiterlijk op 15 februari ingediend worden. Na 1 juni kunt u de aanvraag niet meer intrekken en moet u de bedrijfsevaluatie dat jaar effectief uitvoeren. Een aanvraag voor verhoging van de stikstofbemestingsnormen wordt ook automatisch beschouwd als een aanvraag voor de volgende jaren (u moet dus elk jaar opnieuw een bedrijfsevaluatie doen om die verhoging te behouden). Als u de verhoging niet langer wenst, dan moet u voor 1 juni van een bepaald jaar uw aanvraag intrekken.

Opgelet

Als u de verplichte nitraatresidustalen niet laat nemen, kan dit leiden tot:

- een boete van 150 euro per niet genomen staal. Bij herhaling wordt die verdubbeld.
- minstens een aanduiding als 'focusbedrijf met maatregelen categorie 1' of hoger als uw bedrijf al focusbedrijf was en u een verplichte bedrijfsevaluatie niet liet uitvoeren.

PERCEELSEVALUATIE

Hoe wordt het nitraatresidu beoordeeld?

Bij een perceelsevaluatie wordt het nitraatresidu getoetst aan de drempelwaarde die van toepassing is op dat perceel:

- perceelsevaluatie beneden de eerste drempelwaarde: het nitraatresidu is lager of gelijk aan de eerste drempelwaarde.
- perceelsevaluatie tussen de eerste en de tweede drempelwaarde: het nitraatresidu is hoger dan de eerste drempelwaarde maar lager of gelijk aan de tweede drempelwaarde.
- perceelsevaluatie boven de tweede drempelwaarde: het nitraatresidu is hoger dan de tweede drempelwaarde.

Is een perceel groter dan twee hectaren, dan zijn er verschillende deelstalen vereist voor dat perceel (een staal per begonnen schijf van twee hectaren). Het nitraatresidu van het perceel is dan altijd het (afgeronde) gemiddelde van de deelstalen van het perceel.

Opmerking

Een perceel mag verschillende keren bemonsterd worden. Bij een perceelsevaluatie wordt alleen het laagste resultaat van alle geldige bemonsteringen in rekening gebracht.

Voorbeeld:

Een perceel van 3,11 hectaren is aangeduid voor een nitraatresidubepaling in het kader van een perceelsevaluatie. Het perceel wordt twee keer bemonsterd: op 11 oktober en op 3 november:

- Bemonstering 11 oktober: deelstaal 1 = 68 kg N/ha en deelstaal 2 = 93 kg N/ha
  - Nitraatresidu = $(68 + 93) / 2 = 81$ kg N/ha
- Bemonstering 3 november: deelstaal 1 = 51 kg N/ha en deelstaal 2 = 65 kg N/ha
  - Nitraatresidu = $(51 + 65) / 2 = 58$ kg N/ha

Het nitraatresidu van het perceel = laagste van beide bemonsteringen = 58 kg N/ha

Wat zijn de gevolgen van de beoordeling?

Bij een perceelsevaluatie beneden de eerste drempelwaarde zijn er geen verdere gevolgen en moet u het jaar nadien geen nitraatresidubepalingen meer uitvoeren. Een perceelsevaluatie tussen de eerste en de tweede drempelwaarde en een perceelsevaluatie boven de tweede drempelwaarde worden beschouwd als een overschrijding.

Als er een overschrijding vastgesteld wordt dan moet u het jaar nadien op eigen kosten het nitraatresidu laten bepalen. Afhankelijk of uw bedrijf in het jaar van de overschrijding een focusbedrijf door ligging of een niet-focusbedrijf is en afhankelijk van de hoogte van de overschrijding, is dit een perceelsevaluatie of een bedrijfsevaluatie

Bent u een **niet-focusbedrijf** en is:

- het nitraatresidu **hoger dan de eerste drempelwaarde**, maar lager dan de tweede drempelwaarde, dan moet u het jaar nadien een **perceelsevaluatie** uitvoeren.
  - Als het nitraatresidu op dit ene perceel opnieuw hoger is dan de eerste drempelwaarde, maar lager dan de tweede drempelwaarde, dan moet u het jaar daarna een bedrijfsevaluatie uitvoeren:
  - Als het resultaat op dit ene perceel hoger is dan de tweede drempelwaarde dan moet u het jaar daarna een bedrijfsevaluatie uitvoeren. Uw bedrijf wordt dan ook aangeduid als 'focusbedrijf met maatregelencategorie 1'.
- het nitraatresidu **hoger dan de tweede drempelwaarde**, dan moet u een **bedrijfsevaluatie** uitvoeren;

Bent u een **focusbedrijf door ligging** dan moet u, ongeacht of de overschrijding op dat ene perceel **boven de eerste of de tweede drempelwaarde** was, het jaar nadien een **bedrijfsevaluatie** doen.

BEDRIJFSEVALUATIE

Op hoeveel percelen moet een nitraatresidubepaling gebeuren?

Bij een bedrijfsevaluatie wordt een representatief aantal percelen aangeduid, rekening houdend met de teelten op het bedrijf en de grootte van het bedrijf. Volgende criteria bepalen het aantal percelen dat bemonsterd moet worden:

- minimaal drie percelen. Heeft uw bedrijf minder dan drie percelen in gebruik dan volstaat het om het nitraatresidu te laten bepalen op alle percelen.
- minimaal één perceel per 'nitraatresidutype' dat voorkomt op uw bedrijf. Het nitraatresidutype wordt bepaald door de combinatie van het teelttype en het bodemtype (zie tabel nitraatresidudrempelwaarden verderop in deze fiche).
- Het aantal nitraatresidustalen is bovendien minimaal gelijk aan de vierkantswortel van het aantal hectaren landbouwgrond dat u dat jaar in gebruik hebt. Is het resultaat van de berekening geen geheel getal, dan wordt het afgerond naar beneden.
Een perceel moet bovendien altijd in zijn geheel bemonsterd worden, wat betekent dat er per begonnen schijf van twee hectaren een staal genomen moet worden. Het aantal nitraatresidustalen dat u uiteindelijk zult moeten nemen, kan dus groter zijn dan de (afgeronde) vierkantswortel van uw areaal, afhankelijk van

de oppervlakte van de aangeduide percelen.

Voorbeeld:

Een bedrijf heeft een totaal areaal van 72,34 hectaren. Het grootste deel bestaat uit maai- en grasweiden. Daarnaast wordt er maïs, granen en bieten verbouwd. Het merendeel van de percelen heeft een zandige textuur, maar er komen ook niet-zand percelen voor. Er komen dus zes nitraatresidutypes voor op het bedrijf: gras, maïs-zand, maïs-niet-zand, granen-zand, granen-niet-zand, overige teelten. Voor elk van die types moet één perceel aangeduid worden voor een nitraatresidubepaling. Er zijn dus alleszins zes percelen vereist. Omwille van de bedrijfsgrootte moeten er voldoende percelen aangeduid worden zodat minstens acht nitraatresidustalen genomen worden want $\sqrt{72,34} = 8,50529\dots \rightarrow$ afgerond 8.

Hoeveel percelen er nu juist aangeduid zullen worden om aan de criteria te voldoen, hangt af van de grootte van de percelen van het bedrijf:

- Als het bedrijf alleen percelen heeft van minder dan twee hectaren, dan moeten er voor twee nitraatresidutypes twee percelen in plaats van één perceel aangeduid worden om aan het vereiste aantal nitraatresidustalen te voldoen (acht percelen in totaal).
- Stel dat voor gras en maïs-zand een perceel aangeduid kan worden met een oppervlakte tussen de twee en vier hectaren en voor de overige nitraatresidutypes een perceel van minder dan twee hectaren, dan volstaan in dit geval zes percelen om aan het vereiste aantal nitraatresidustalen te komen.
- Als het bedrijf voornamelijk percelen groter dan twee hectaren heeft, dan moeten er sowieso minstens zes percelen aangeduid worden en kan het aantal nitraatresidustalen dus oplopen boven de minimum vereiste acht stalen.

Bij het aanduiden van de percelen wordt bovendien rekening gehouden met de gemiddelde perceelsgrootte op een bedrijf. De aangeduide percelen zullen qua oppervlakte zoveel mogelijk de gemiddelde perceelsgrootte benaderen (voor zover er een dergelijk perceel is voor elk nitraatresidutype uiteraard) aangezien dergelijke percelen het meest representatief zijn voor het bedrijf.

Hoe worden de resultaten van de nitraatresidubepalingen beoordeeld?

Dat gebeurt op basis van drie criteria:

1. het gewogen gemiddelde nitraatresidu van uw bedrijf, dat wordt vergeleken met de gewogen gemiddelde eerste en de gewogen gemiddelde tweede drempelwaarde;
2. het aantal percelen dat de tweede drempelwaarde (zoals in de tabel verderop in deze fiche) overschrijdt;
3. het aantal teelttypes waarvoor het gemiddelde nitraatresidu van alle percelen van dat teelttype de gewogen tweede drempelwaarde van het teelttype overschrijdt.

Wat is het nitraatresidu van een perceel?

Is een perceel groter dan twee hectaren, dan zijn er verschillende deelstalen vereist voor dat perceel (een staal per begonnen schijf van twee hectaren). Het nitraatresidu van het perceel is dan altijd het (afgeronde) gemiddelde van de deelstalen van het perceel. Als een perceel verschillende keren bemonsterd wordt, dan is het uiteindelijke nitraatresidu het (afgeronde) gemiddelde van alle bemonsteringen.

Opmerking

Een perceel mag verschillende keren bemonsterd worden. Bij een bedrijfsevaluatie worden alle analyseresultaten van alle geldige bemonsteringen van een perceel in rekening gebracht (dus niet alleen het laagste resultaat per perceel).

Voorbeeld berekening uiteindelijke nitraatresidu:

Een perceel van 3,11 hectaren is aangeduid voor een nitraatresidubepaling in het kader van een bedrijfsevaluatie. Het perceel wordt twee keer bemonsterd: op 11 oktober en op 3 november.

- Bemonstering 11 oktober: deelstaal 1 = 68 kg N/ha en deelstaal 2 = 93 kg N/ha
  - Nitraatresidu = $(68 + 93) / 2 = 81$ kg N/ha
- Bemonstering 3 november: deelstaal 1 = 51 kg N/ha en deelstaal 2 = 65 kg N/ha
  - Nitraatresidu = $(51 + 65) / 2 = 58$ kg N/ha

Het nitraatresidu van het perceel = $(81 + 58) / 2 = 70$ kg N/ha

Het is het uiteindelijke nitraatresidu van een perceel dat vergeleken wordt met de tweede drempelwaarde om te bepalen of op een perceel de tweede drempelwaarde overschreden werd.

Het uiteindelijke nitraatresidu van elk perceel wordt ook gebruikt in de berekeningen van het gewogen gemiddelde nitraatresidu van het bedrijf en in de berekening van het nitraatresidu per teelttype.

Hoe worden de gewogen gemiddelden bepaald?

Voor de bepaling van het gewogen gemiddelde nitraatresidu en de gewogen gemiddelde eerste en tweede drempelwaarde wordt rekening gehouden met de verdeling van uw bedrijfsoppervlakte over de verschillende nitraatresidutypes. Hoe groter het areaal van een bepaald nitraatresidutype op uw bedrijf, hoe meer het resultaat van de nitraatresidubepalingen voor dat nitraatresidutype doorwegen.

Wat is het gewogen gemiddelde nitraatresidu van uw bedrijf?

Het gewogen gemiddelde nitraatresidu is de uitkomst van volgende berekening:

1. Eerst wordt voor elk nitraatresidutype van uw bedrijf het aantal hectaren bepaald, tot twee cijfers na de komma;
2. Het aantal hectaren per nitraatresidutype wordt vermenigvuldigd met het resultaat van de nitraatresidubepaling van het perceel dat geselecteerd werd voor dat nitraatresidutype. Zijn er voor een nitraatresidutype meerdere percelen geselecteerd, dan wordt eerst het gemiddelde van het nitraatresidu van al die percelen bepaald, alvorens dit te vermenigvuldigen met het aantal hectaren;
3. Deze bewerking gebeurt voor elke nitraatresidutype dat op het bedrijf voorkomt;
4. De resultaten voor elk nitraatresidutype worden opgeteld;
5. Vervolgens wordt dit resultaat gedeeld door het totaal aantal hectaren landbouwgrond dat tot uw bedrijf behoort;
6. Het resultaat van deze deling noemt men het gewogen gemiddelde nitraatresidu.

Wat zijn de gewogen gemiddelde eerste/tweede drempelwaarden van uw bedrijf?

De gewogen gemiddelde eerste en tweede nitraatresidudrempelwaarde is de uitkomst van volgende berekening:

1. Eerst wordt voor elk nitraatresidutype dat op uw bedrijf voorkomt het aantal hectaren bepaald, tot twee cijfers na de komma;
2. Voor elk nitraatresidutype worden die hectaren vermenigvuldigd met de eerste/tweede nitraatresidudrempelwaarde die overeenkomt met het nitraatresidutype;
3. Deze bewerking gebeurt voor elke nitraatresidutype dat op uw bedrijf voorkomt;
4. De resultaten voor elk nitraatresidutype worden opgeteld;
5. Vervolgens wordt dit resultaat gedeeld door het totaal aantal hectaren landbouwgrond dat tot uw bedrijf behoort;
6. Het resultaat van deze deling noemt men de gewogen gemiddelde eerste/tweede drempelwaarde.

Opmerking

Stel: voor een bepaald nitraatresidutype op uw bedrijf werd geen perceel geselecteerd of kon het geselecteerde perceel niet bemonsterd worden. In dat geval wordt voor het berekenen van het gewogen gemiddelde nitraatresidu en de gewogen gemiddelde eerste en gewogen gemiddelde tweede drempelwaarde geen rekening gehouden met het aantal hectaren van dat nitraatresidutype.

Voorbeeld:

Op een bedrijf zijn in het kader van een bedrijfsevaluatie acht percelen geselecteerd. De eerste tabel geeft voor elk perceel het teelttype, het nitraatresiduetype en het nitraatresidu. De tweede tabel toont het totale areaal van het bedrijf per nitraatresiduetype en de eerste (DW1) en tweede (DW2) drempelwaarde van het nitraatresiduetype.

Perceel	Teelttype	Nitraatresiduetype	Nitraatresidu
1	Gras	Gras	51
2	Gras	Gras	35
3	Maïs	Maïs-zand	145
4	Maïs	Maïs-niet-zand	50
5	Maïs	Maïs-niet-zand	77
6	Granen	Granen-zand	44
7	Granen	Granen-niet-zand	58
8	Overige teelten	Overige teelten-zand	31

Voor elk nitraatresiduetype wordt het nitraatresidu bepaald. Voor gras en maïs-niet-zand is dit het gemiddelde van beide percelen voor dit nitraatresiduetype:

- Nitraatresiduetype gras = $(51 + 35)/2 = 43$
- Nitraatresiduetype maïs-niet-zand = $(50 + 77)/2 = 64$

Voor de overige nitraatresidutypes is er maar één perceel dus is het nitraatresidu gelijk aan dat van het betreffende perceel.

Nitraatresiduetype	Areaal	DW 1	DW 2	Nitraatresidu
Gras	28,40	70	200	43
Maïs-zand	12,69	70	140	145
Maïs-niet-zand	19,54	80	160	64
Granen-zand	3,99	70	155	44
Granen-niet-zand	6,38	80	180	58
Overige teelten-zand	1,34	70	155	31
Totaal areaal	72,34			

Om het gewogen gemiddelde nitraatresidu te bepalen wordt voor elk nitraatresidutype het nitraatresidu vermenigvuldigd met het areaal. De subtotaal worden opgeteld en vervolgens gedeeld door het totale areaal:

Gewogen gemiddeld nitraatresidu

$$= \frac{(43 \times 28,40) + (145 \times 12,69) + (64 \times 19,54) + (44 \times 3,99) + (58 \times 6,38) + (31 \times 1,34)}{72,34}$$
$$= 68$$

Om de gewogen gemiddelde eerste en tweede drempelwaarde van het bedrijf te bepalen, wordt dezelfde werkwijze toegepast, maar dan met de eerste en tweede drempelwaarde van het nitraatresidutype:

Gewogen gemiddelde eerste drempelwaarde

$$= \frac{(70 \times 28,40) + (70 \times 12,69) + (80 \times 19,54) + (70 \times 3,99) + (80 \times 6,38) + (70 \times 1,34)}{72,34}$$
$$= 74$$

Gewogen gemiddelde tweede drempelwaarde

$$= \frac{(200 \times 28,40) + (140 \times 12,69) + (160 \times 19,54) + (155 \times 3,99) + (180 \times 6,38) + (155 \times 1,34)}{72,34} = 174$$

Hoe wordt het nitraatresidu en de gewogen tweede drempelwaarde per teelttype bepaald?

Het nitraatresidu van een teelttype is het gemiddelde van het uiteindelijke nitraatresidu van alle percelen van dat teelttype. Dat wordt getoetst aan de gewogen tweede drempelwaarde van een teelttype.

Wat is de gewogen tweede drempelwaarde van een teelttype?

- Wanneer voor een teelttype de tweede drempelwaarde voor zand en niet-zandgrond dezelfde is, dan is de tweede drempelwaarde van het teelttype dezelfde als die van de teelt. Dit is het geval voor de teelttypes gras, aardappelen en specifieke teelten.
- Wanneer voor een teelttype de tweede drempelwaarde voor zand en niet-zandgrond verschilt (zoals voor maïs, granen en overige teelten), dan wordt de tweede drempelwaarde van het teelttype bepaald door:
  1. per bodemtype de tweede drempelwaarde te vermenigvuldigen met het aantal geselecteerde percelen voor het betreffende bodemtype;
  2. de bekomen waarden op te tellen;
  3. die som vervolgens te delen door het totaal aantal geselecteerd percelen van het betreffende teelttype.

Voorbeeld:

Het gaat opnieuw om het bedrijf uit het vorige voorbeeld.

Nitraatresidu van het teelttype

Voor de teelttypes gras, maïs en granen zijn meerdere percelen geselecteerd. Het nitraatresidu voor die teelttypes is:

- Gras = $(51 + 35)/2 = 43$
- Maïs = $(145 + 50 + 77)/3 = 91$
- Granen = $(44 + 58)/2 = 51$

Voor het teelttype overige teelten is maar 1 perceel geselecteerd, dus het nitraatresidu voor dit teelttype is gelijk aan dat van het perceel.

Tweede drempelwaarde van het teelttype

Voor de teelttypes maïs en granen zijn zowel zand- als niet-zandpercelen geselecteerd. De gewogen tweede drempelwaarde voor die teelttypes wordt dus bepaald door het aantal geselecteerde percelen per bodemtype:

- Voor maïs zijn een zandperceel en twee niet-zandpercelen geselecteerd:

$$\text{Gewogen tweede drempelwaarde maïs} = \frac{(1 \times 140) + (2 \times 160)}{3} = 153$$

- Voor granen zijn 1 zandperceel en 1 niet-zandperceel geselecteerd:

$$\text{Gewogen tweede drempelwaarde granen} = \frac{(1 \times 155) + (1 \times 180)}{2} = 168$$

Voor het teelttype overige teelten is de tweede drempelwaarde gelijk aan die van het nitraatresidutype overige teelten-zand (namelijk 155) aangezien voor dit nitraatresidutype alleen een zandperceel geselecteerd werd. Voor het teelttype gras is de tweede drempelwaarde sowieso gelijk aan die van het nitraatresidutype aangezien er voor gras geen onderscheid is in de drempelwaarden voor zand en niet-zand percelen.

Onderstaande tabel geeft voor elk teelttype van het bedrijf het nitraatresidu en de tweede drempelwaarde weer:

Teelttype	Nitraatresidu I	DW 2
Gras	43	200
Maïs	91	153
Granen	51	168
Overige teelten	31	155

Wat is het resultaat van de beoordeling?

Op basis van de drie bovengemelde criteria worden de nitraatresidubepalingen op uw bedrijf beoordeeld en ingedeeld bij een van volgende vier categorieën:

- **Nitraatresiducategorie 0:**
  - Het gewogen gemiddelde nitraatresidu van uw bedrijf is kleiner of gelijk aan de gewogen gemiddelde eerste drempelwaarde (ongeacht of er percelen of teelttypes zijn met een overschrijding boven hun tweede drempelwaarde).
- **Nitraatresiducategorie 1:**
  - Het gewogen gemiddelde nitraatresidu van uw bedrijf is groter dan de gewogen gemiddelde eerste drempelwaarde en kleiner dan of gelijk aan de gewogen gemiddelde tweede drempelwaarde;
  - Op maximaal 1/3de van de percelen wordt de overeenkomstige tweede drempelwaarde overschreden;
  - Voor maximaal één teelttype overschrijdt het gemiddelde nitraatresidu van alle percelen van dat teelttype de gewogen tweede drempelwaarde van het betreffende teelttype.
- **Nitraatresiducategorie 2:**
  - Het gewogen gemiddelde nitraatresidu van uw bedrijf is groter dan de gewogen gemiddelde eerste drempelwaarde en kleiner dan of gelijk aan de gewogen gemiddelde tweede drempelwaarde;
  - Op meer dan 1/3 van de percelen wordt de overeenkomstige tweede drempelwaarde overschreden OF voor meer dan één teelttype overschrijdt het gemiddelde nitraatresidu van alle percelen van dat teelttype de gewogen tweede drempelwaarde van het betreffende teelttype.
- **Nitraatresiducategorie 3:**
  - Het gewogen gemiddelde nitraatresidu van uw bedrijf is groter dan de gewogen gemiddelde tweede drempelwaarde.

De nitraatresiducategorie bepaalt mee of uw bedrijf als focusbedrijf wordt aangeduid en welke maatregelen u eventueel zult moeten nemen.

Voor meer info over focusbedrijven → zie fiches focusbedrijf.

WAT MOET U NOG WETEN OVER EEN NITRAATRESIDUBEPALING?

Het nitraatresidu moet bepaald worden in de periode **1 oktober tot en met 15 november**.

De Mestbank duidt altijd de percelen aan waarop het nitraatresidu bepaald moet worden, ook als het gaat over nitraatresidubepalingen die u op eigen kosten moet laten uitvoeren.

- Bij een controlestaal duidt de Mestbank het laboratorium aan dat de bepaling zal uitvoeren. Het labo brengt u een week op voorhand op de hoogte van de dag waarop de staalname plaatsheeft. Op een perceel waar de Mestbank een controlestaal laat nemen, kunt u ook altijd een tegenstaal laten nemen door een laboratorium van uw keuze. U stelt hiervoor zelf op tijd een laboratorium aan.
- Moet u verplicht en op eigen kosten nitraatresidubepalingen laten uitvoeren op één of een meerdere percelen, dan stelt u zelf op tijd een laboratorium aan.

Tegen eind september vindt u op het Mestbankloket, onder de rubriek staalnames > bodem > nitraatresidu, welk perceel of welke percelen geselecteerd zijn voor een bepaling van het nitraatresidu.

Voor de stalen die u op eigen kosten moet laten nemen, vindt u daar ook een gepersonaliseerd aanvraagformulier, met alle informatie over de geselecteerde percelen. U bezorgt het formulier aan het laboratorium van uw keuze.

Een overzicht van de erkende laboratoria voor nitraatresidubepalingen, vindt u op www.vlm.be > Doelgroepen > Laboratoria en staalnemers > Lijst erkende labo's > [bodem](#).

Elke staalname moet door het erkende laboratorium, uiterlijk de dag voor de effectieve staalname, voorgeschied worden. Het erkende laboratorium moet de resultaten van de nitraatresidubepalingen bezorgen aan de Mestbank.

Zodra de status van uw bedrijf bepaald is, kunt u de resultaten van de nitraatresidubepalingen op uw percelen én de evaluatie van deze resultaten raadplegen op het Mestbankloket > Staalnames > Bodem > Nitraatresidu.

NITRAATRESIDUDREMPELWAARDEN

De drempelwaarden voor nitraatresidu hangen af van het teelttype, het bodemtype en de status die uw bedrijf in een bepaald jaar heeft.

Het teelttype wordt bepaald door de **hoofddeelt** van het perceel, tenzij die hoofddeelt gevolgd wordt door een specifieke teelt. In dat geval wordt voor de toepassing van de tabel gekeken naar de drempelwaarden voor de specifieke teelt. Specifieke teelten zijn groenten van groep I, II en III, spruitkolen, aardbeien, sierteelt en boomkweekgewassen, fruit en graszoden.

Drempelwaarden voor 'focusbedrijf door ligging' en 'focusbedrijf met maatregelencategorie 1, 2 of 3'

Nitraatresidutype	Teelttype	Bodemtype	Drempelwaarde 1	Drempelwaarde 2
Gras	Gras	Zand of niet-zand	70	200
Mais – zand	Mais	Zand	70	140
Mais – niet-zand		Niet-zand	80	160
Granen – zand	Granen	Zand	70	155
Granen – niet-zand		Niet-zand	80	180
Aardappelen	Aardappelen	Zand of niet-zand	85	155
Specifieke teelten	Specifieke teelten	Zand of niet-zand	85	190
Overige teelten – zand	Overige teelten	Zand	70	155
Overige teelten – niet-zand		Niet-zand	80	180

Drempelwaarden voor niet-focusbedrijven

Nitraatresiduetype	Teelttype	Bodemtype	Drempelwaarde 1	Drempelwaarde 2
Gras	Gras	Zand of niet-zand	90	260
Maïs – zand	Maïs	Zand	90	180
Mais – niet-zand		Niet-zand	90	180
Granen – zand	Granen	Zand	90	200
Granen – niet-zand		Niet-zand	90	200
Aardappelen	Aardappelen	Zand of niet-zand	90	165
Specifieke teelten	Specifieke teelten	Zand of niet-zand	90	200
Overige teelten – zand	Overige teelten	Zand	90	200
Overige teelten – niet-zand		Niet-zand	90	200

WAT ALS U NIET AKKOORD GAAT MET DE EVALUATIE VAN UW NITRAATRESIDU?

Als u niet akkoord gaat met de evaluatie van uw nitraatresidu kunt u een bezwaar indienen. Verstuur uw bezwaar uiterlijk tegen 15 maart aangetekend naar VLM, t.a.v. afdelingshoofd van de Mestbank, Koning Albert II-laan 15, 1210 Brussel. Wanneer de status van uw bedrijf na 15 februari gepubliceerd werd op het Mestbankloket, kan er bezwaar ingediend worden tot de dertigste dag na de publicatie.

MEER INFO

Hebt u nog vragen? Neem contact op met de afdeling Mestbank van de [VLM in uw regio](#).